

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
Kajsa.lindstrom@enterprise.ministry.se

Vår referens	Diarienummer
Per-Åke Vikman	Utr 2012/25
Er referens	Datum
N2012/1784/TE	2012-05-11

Remissyttrande över Riksrevisionens granskningsrapport: Infrastrukturplanering – på väg mot klimatmålen? (RIR 2012:7)

Trafikanalys har anmodats att lämna synpunkter på den rubricerade rapporten. Trafikanalys har tidigare genomfört faktagranskning på Riksrevisionens utkast till rapport, och fokuserar detta yttrande på avsnittet "Slutsatser och rekommendationer".

Trafikanalys tycker att rapporten är välskriven och ger en bra bild av den komplicerade situationen. Vi anser att slutsatserna i stort är riktiga och rekommendationerna rimliga, om avsikten är att infrastrukturens och transporternas utveckling ska bidra till klimatmålen uppfyllnad.

Några detaljer förtjänar ytterligare kommentarer:

Granskningen är inriktad på statens roll i sammanhanget, vilket är en relevant avgränsning för Riksrevisionen. Det bör dock nämnas att en stor del av den fysiska planeringen, som har betydande inverkan på transportbehov och medföljande klimatpåverkan, görs på den kommunala nivån. Att det kommunala planmonopolet medför att detta förhållande är frikopplat från den statliga styrningen borde problematiseras som en komplettering till denna rapport. Incitament för en gemensam planering för ett transportsnålt samhälle, med bibehållen eller ökad, tillgänglighet behövs.

En stor del av den statliga styrningen utövas genom betoningen på det transportpolitiska målet om samhällsekonomisk effektivitet. Rapporten går på ett förtjänstfullt sätt igenom ett antal brister vars åtgärdande skulle kunna förbättra de samhällsekonomiska analyserna. Dessa ansatser, hur väl de än utvecklas och implementeras, har dock inte förutsättningar att ensamma leda till minskad klimatpåverkan. Det är särskilt tre faktorer som visserligen nämns i rapporten men som Trafikanalys vill betona ytterligare:

Det övergripande transportpolitiska målet handlar inte bara om effektivitet, utan också om en långsiktig hållbarhet. Klimatpåverkan har naturligtvis en stark koppling till hållbarheten och utgör därmed ett exempel på en möjlig målkonflikt. Ett sätt att hantera denna målkonflikt är att tydligt ange vilka restriktioner målsättningen om en långsiktig hållbarhet kräver, med avseende på klimatpåverkan, vid bedömning av olika åtgärdsalternativ.

Den samhällsekonomiska analysen kan aldrig utvecklas så att den kompenserar för att det är "fel" åtgärdsalternativ som analyseras. Det kan vara betydligt viktigare att förändra de tidiga stegen i åtgärdsvalet, t.ex. med starkare klimatrestriktioner, än att förbättra de skattningar av

effekter och värderingar som används i analyser av förslag som i grunden är inriktade på åtgärder som inte beaktat behovet av klimatåtgärder.

Samhällsekonomiska effektivitetsanalyser baseras per definition på balansräkningar där nyttor kan kompensera för varje typ av oönskad effekt. Såsom metoden tillämpas i dagens transportplanering innebär detta att om mobilitetsvinster bara är tillräckligt stora i en åtgärd, kan även stora ökningarna av negativ klimatpåverkan vara förenligt med positiv samhällsekonomisk effektivitet. Om vissa effekter, av t.ex. riksdagen, bedöms som oacceptabla är inte kravet på samhällsekonomisk effektivitet tillräckligt. Metoden måste då kompletteras med tydliga restriktioner som tillämpas på ett styrande sätt.

Riksrevisionens rekommendation om en tydligt angiven bana för utsläppsminskningar från transportsektorn, tillsammans med tydligare redovisning och problematisering av sambanden mellan transporter och klimatpåverkan, blir därmed viktiga förutsättningar för att styra mot riksdagens klimatmål. En strategi för ett resultatriktat införande av kostnadseffektiva styrmedel, som samtidigt erbjuder rimliga och långsiktiga spelregler för näringslivet, kombinerat med satsningar för att möjliggöra ökad kollektivtrafik i större städer är sannolikt vad som krävs. En sådan strategi skulle även bidra till teknikutveckling.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Brita Saxton efter föredragning av avdelningschef Per-Åke Vikman.

Brita Saxton
Generaldirektör